

sicht Sichereres aussagen zu können". Het resultaat dezer nadere onderzoekingen kan dus eerst worden afgewacht, voor men dieper op deze zaak ingaat. In den Babel-Bibel-strijd is dit punt dan ook nauwelijks ter sprake gekomen. De verwantschap met den cultus van Arabië, Egypte en Phoenicië is veel sterker dan met Babel en dit feit stemt met de Schrift overeen, daar Israel zijn cultus ontving kort na den uittocht uit Egypte en de invloed van Babel eerst kon werken, toen de tempel te Jeruzalem reeds lang gebouwd was. Niet een baby-lonisch architect, maar Hiram van Tyrus is de bouwmeester van den tempel geweest.

145) Zie aant. 94.

146) Ik herinner hier slechts aan de offeranden van Kaïn en Abel, het offer van Noach na den zondvloed, het priesterschap van Melchizedek, den prietervorst van Jeruzalem, en aan Jethro, die priester was in Midian. Zelfs laat de Schrift in Psalm 110 het priesterschap van Christus aansluiten niet aan het ceremonieele priesterschap van Aaron, maar aan dit oorspronkelijke priesterschap, dat opkomt uit de menschelijke natuur; cf. Hebreë 7.

147) KUGLER, l. c. p. 504, heeft tal van voorbeelden hiervan aangegeven, waaruit blijkt „in welch hohem Grade der Aberglaube nicht nur das babylonische Volksleben, sondern auch den öffentlichen Kultus beherrschte". Wie de treffendste bevestiging hiervan lezen wil, zie de schildering, die BEZOLD aan het slot van zijn *Nineve und Babylon* geeft van „Ein Tag am Hofe Sardanapals" (p. 134—137). Ook ZIMMERN, K. A. T³. erkent, p. 604: „Die weit verbreiteten Aeusserungen des Aberglaubens, Beschwörungskunst und Wahrsagung, spielen in der babylonischen Religion eine grosse Rolle, und zwar nicht etwa bloss als mehr oder weniger geduldete Betätigungen des niederen Volkes, sondern als wichtige Bestandteile der officiellen Staatsreligion". Onder de religieuze litteratuur van Babel nemen de omina en bezweringsformules dan ook een hoofdplaats in. Aan Israel was elke toovenarij verboden op doodstraf cf. Lev. 20:6 en Deut. 18:10—14.

148) Een korte saamvatting van de zedewet, zooals de Decaloog ons die biedt, is bij geen ander volk te vinden. Delitzsch, die aanvankelijk in zijn eerste voordracht den indruk gegeven had, alsof Babel ook een Decaloog bezat, heeft later de bedoelde zinsnede gewijzigd (p. 36 en 68) en in zijn tweede voordracht nog eens herhaald: „Niemand hat behauptet, dass die Zehn Gebote auch nur teilweise aus Babylonien entlehnt seien" (p. 25). Een bepaalde „Sittencodex" heeft Babel nooit bezeten, gelijk ook Zimmern toegeeft; men kan echter volgens hem dien „Sittencodex" wel saamstellen uit de verschil-